

TERENSKI PREGLED PLOMIN LUKE

Voditelj: Davor Bulić
Suradnici: Robert Matijašić, Klara Buršić-
Matijašić, Katarina Gerometta
Trajanje: 2015.
Financiranje: Ministarstvo kulture
Republike Hrvatske

Ustanova:
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Filozofski fakultet
Centar za interdisciplinarna
arheološka istraživanja krajolika
I. Matetića Ronjgova 1
52 100 Pula

Centar za interdisciplinarna arheološka istraživanja krajolika u sklopu provođenja Programa kulturnog razvitka Ministarstva kulture RH za 2015. godinu sudjeluje u programu zaštite kulturnog dobra: Plomin Luka. Osnovni cilj programa je prikupljanje arheoloških topografskih podataka i dokumentiranje postojećeg stanja arheoloških nalaza na lokalitetu Plomin Luka i na širem području Plominskog zaljeva te njihova stručno-znanstvena obrada.

Svrha programa je izrada arheološke karte navedenog područja, zadovoljavajuća zaštita, očuvanje i vrednovanje kulturnog dobra, kao i planiranje budućih istraživanja.

Arheološkim pregledom terena šireg područja Plomin Luke rekognoscirana je površina od oko 78 hektara. Na pregledanom području prikupljeni su podaci o arheološkim nalazištima iz brončanog doba i rimskog razdoblja te nalazišta etnološke baštine.

Opis kulturnog dobra

Naselje Plomin, smješteno na 168 m nadmorske visine iznad sjeverne obale Plominskog zaljeva, sadrži planimetrijsku organizaciju naselja koja je oblikovana u srednjovjekovnom razdoblju. Prema sporadičnim nalazima prapovijesne keramike na mjestu gdje se u srednjem vijeku razvio Plomin i geomorfološkim odlikama terena pretpostavlja se postojanje prapovijesnog, gradinskog naselja na istom mjestu. Pretpostavke o smještaju gradinskog naselja u novije su vrijeme potvrđene nalazima prapovijesnog zida. Točna lokacija rimskog grada (*Flanona*) koji, prema literarnim i epigrafskim izvorima, u rano carsko doba

stječe status municipija nije poznata. Dosadašnje spoznaje ne pružaju podatke o rimskodobnim pokretnim i nepokretnim nalazima na mjestu gdje se nalazila prapovijesna gradina i srednjovjekovno, odnosno suvremeno naselje. Izuzetak predstavljaju nalazi rimskih nadgrobni spomenika pronađeni kao spolije u srednjovjekovnim i novovjekovnim građevinama. S obzirom na ostatke rimske arhitekture, poznate u skromnom opsegu, na području naselja Plomin Luka, kao i na poznate procese promjene mjesta i tipa naselja krajem željeznog i početkom rimskog doba, vjerojatno se rimski grad razvio na mjestu gdje se nalazila prapovijesna i rimska luka, pri dnu Plominskog zaljeva, na području današnjeg naselja Plomin Luka. Ovoj tezi u prilog idu i pisane vijesti Artemidora Efežanina, grčkog zemljopisca s kraja 2. ili početka 1. st. pr. Kr. koji izrijeком spominje dva toponima, luku Plomin i grad Plomin.

Antičke nepokretne arheološke ostatke (rimske zidove) prvi spominje Anton Gnirs 1911. na širem području vinograda Rocca Basadonne. Posjed Basadonna, prema istoimenom toponimu na talijanskoj topografskoj karti iz 1937. prostirao se područjem istočno od ceste koja vodi prema naselju Plomin Luka, danas nasuprot TE Plomin. Pri rubu ovog posjeda, oko 70 m istočno od ceste za Plomin Luku 1925. su istraživani ostaci rimske arhitekture. Preciznija ubikacija istraživanog nalazišta zasad nije moguća, a nalazi su ukazali na rano carsku arhitekturu stambenog karaktera. Sa šireg područja ovih arhitektonskih ostataka potječe jedan rimski nadgrobni natpis i kamena urna te dva žrtvenika posvećena Silvanu i Sentoni. S nepoznate lokacije iz Plomina, odnosno antičke Flanone potječu dvije dobro sačuvane glave u kamenoj plastici, muški i ženski portret koji se danas čuvaju u Zavičajnom muzeju Poreštine, a datiraju u 2. stoljeće. Zaštitnim arheološkim istraživanjima provedenim 1982. i 1983. manjim su dijelom istraženi ostaci rimske arhitekture stambenog karaktera, 20-ak m istočnije od ceste koja vodi prema Plomin Luci. Iako je nepoznata točna lokacija arhitekture istraživane 1925., moguće je da arhitektonski ostaci zabilježeni 20-ih i 80-ih godina prošlog stoljeća pripadaju jedinstvenoj arhitektonskoj cjelini.

